

Klima-, Energi- og Bygningsudvalget

FOLKETINGET

REJSERAPPORT

DELEGATIONSREJSE TIL FN'S KLIMAKONFERENCE, COP 18

Tid: 3.-8. december 2012
Sted: Doha, Qatar
Deltagere: Steen Gade (SF), formand, Henrik Høegh (V), Jens Joel (S) og
Mikkel Dencker (DF)
Ledsaget af: Gro Iversen, udvalgssekretariatet

1. Formål

Formålet for delegationsrejsen til FN's 18. klimakonference var at følge de internationale klimaforhandlinger og i margenen heraf holde møder med andre internationale parlamentarikere, meningsdannere, erhvervslivsrepræsentanter, NGO'er m.v. Delegationen deltog ligesom tidligere år under det såkaldte højniveausegment i anden forhandlingsuge, hvor klima-, energi- og bygningsministeren ligeledes deltog. Program for besøget er vedlagt.

6. februar 2013

Ref. 12-001519

2. Væsentligste punkter fra besøget

Udvalget fulgte FN's klimaforhandlinger tæt gennem daglige briefinger fra den danske klima-, energi- og bygningsminister og danske forhandlere, deltagelse i forhandlingsmøder og møder med de danske NGO'er og erhvervsrepræsentanter. Endvidere deltog delegationens medlemmer i en række side events om bl.a. afskovning (REDD) og optag af CO₂ gennem jorde og skove (LULUCF), klimaforandringerne i Arktis og hvilken rolle parlamentarikere kan spille i forhold til at sikre en global klimaaftale. Delegationen holdt endvidere møder med andre internationale parlamentarikere fra bl.a. Bangladesh, Tyskland og de nordiske lande. Mødet med Bangladesh var en opfølgning på udvalgets rejse dertil i efteråret, og indsatsen for at bygge bro mellem Danmark og de mindst udviklede lande som f.eks. Bangladesh, som vil blive særligt hårdt ramt af klimaforandringerne. Endvidere mødtes delegationen med Stephen D. Eule fra US Chamber of Commerce, som var meget positiv i sin fremlægning af de amerikanske erfaringer med skifergasproduktion, og den betydning det har i forhold til at gøre USA uafhængig af import af olie og gas. De miljø- og klimamæssige konsekvenser af udvindingen berørte han i mindre grad.

Forventningerne til FN-forhandlingerne var i forvejen ikke høje, men det lykkedes at vedtage en anden forpligtelsesperiode under Kyoto-protokollen, om end kun med meget få bidragende lande. Endvidere blev forhandlingerne under Konventionssporet lukket, så forhandlingerne frem til 2015 nu kan koncentrere sig om en global klimaaftale. Foranlediget af dansk og europæisk pres lykkedes det, at COP 20 i 2014 også vil skulle fokusere på at hæve ambitionsniveauet for reduktionsindsatsen frem mod 2020. Et referat af forhandlingerne, som er udarbejdet af Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, er omdelt som bilag, jf. KEB alm. del – bilag 87.

Delegationen fik ligeledes lejlighed til at drøfte den politiske og økonomiske situation i regionen med den danske ambassadør i De forenede Arabiske Emirater og Qatar, herunder orientering om den store ulighed, som består mellem de ca. 250.000 oprindelige qatarer og de ca. 1,5 mio. udenlandske arbejdere, som for manges vedkommende lever under slavelignende forhold med en løn svarende til 4-6 kr. i timen. Delegationen besøgte også tv-stationen Al Jazeera, som har hovedsæde i Doha. Endvidere fik udvalget mulighed for med selvsyn at konstatere de store klimamæssige udfordringer i Qatar, herunder de mange reduktionsmuligheder, der ligger i overforbruget af ressourcer i landet.

3. Opfølgning og sammenhæng med udvalgets tidligere arbejde

Delegationen anbefaler, at udvalget også deltager med en delegation til FN's 19. Klimakonference, som afholdes i Warszawa i Polen fra den 11.-22. november 2013. Det er vigtigt at fastholde det politiske pres for en international juridisk klimaaftale i 2015 og fastholde presset for at nå de vigtige skridt hertil i de mellemliggende år samtidig med at sætte særligt fokus på behovet for at opskalere reduktionsindsatsen frem mod 2020.

Med hensyn til programlægningen anbefales det, at Klima-, Energi- og Bygningsministeriet i højere grad bidrager med at fastlægge et mødeprogram for delegationen. Dette skal ikke alene bestå af andre parlamentarikere, men kan med fordel suppleres af repræsentanter fra mindre lande, som ministeren ikke har tid til at mødes med, men som kan være relevante at påvirke og især i forhold til at fastholde og udbygge alliancen mellem EU og de mindst udviklede lande. Fastlæggelsen af denne type møder gøres bedst i konferencens 1. forhandlingsuge, og ikke når delegationen er ankommet.

Som opfølgning på rejsen opfordrer delegationen ligeledes til:

- at udvalget gennemfører en delegationsrejse til Polen i efteråret 2013 for at drøfte energieffektivitet og Polens forberedelser til COP19, herunder behovet for at opskalere reduktionsindsatsen frem mod 2015 og sætte fokus på kløften mellem reduktionstilsagn og opfyldelsen af 2 graders målsætningen.
- at udvalget gennemfører en videokonference med parlamentarikere fra Bangladesh – som optakt til COP19 – for at drøfte forventningerne til forhandlingerne og sikre alliancen mellem Danmark/EU og de mindst udviklede lande.
- at udvalget bidrager til arbejdet med udarbejdelsen af en dansk forhandlingsstrategi på spørgsmålet om afskovning og CO₂-optag i jorde og skove (REDD og LULUCF).
- at udvalget følger offentliggørelsen af IPCC's kommende 5. hovedrapport om klimaforandringer tæt, hvoraf den første delrapport om det videnskabelige grundlag forventes offentliggjort i slutningen af september 2013. Selve synteserapporten inkl. resume for beslutningsta-

gere, som forventes offentliggjort i slutningen af oktober 2014, vil spille en afgørende rolle med hensyn til at sætte pres for en opskalering af reduktionstilsagnene ved COP20.

- Desuden opfordrer delegationen udvalget til at sikre et bedre videngrundlag om de klima- og miljømæssige udfordringer ved skifer-gasproduktion – især med fokus på amerikanske erfaringer.

KLIMA-, ENERGI- OG
BYGNINGSMINISTERIET

Program for Klima-, Energi- og Bygningsudvalgets deltagelse i

COP18

Doha den 3.-8. december 2012

Delegation:

Steen Gade, SF, formand
Henrik Høegh, V
Jens Joel, S
Mikkel Dencker, DF
Gro Iversen, udvalgssekretær

Mandag den 3. december 2012

13.15	Vejledende afsluttet check-in	
14.45	Afgang med QR 86	<i>Terminal 2</i>
22.45	Ankomst Doha, Intl	<i>Flyvetid 6 t (tidsforskel +2 t) Ved landingen bustransport i ca. 20 minutter til ankomsthallen. Problemfrit at komme igennem paskontrollen. Der er pengeautomater i bagagehallen. Det er ikke muligt at veksle til lokal-mønt (Riyals) i KBH's lufthavn</i>
	Modtagelse ved ambassaden for UAE/Qatar og Gunna Heidemann	
	Transport til Grand Heritage Hotel	<i>Hotelllets shuttle service er bestilt. Det tager 30-40 minutter at køre fra lufthavn til hotel</i>

Tirsdag den 4. december 2011

07.00	Fælles morgenmad/delegationsmøde	<i>Hotelllets morgenmadsrestaurant. Kun for KEB-udvalget</i>
07.50	Afgang med shuttlebus til Qatar National Convention Centre (QNCC)	<i>Bus nr. 15, der holder til højre fra indgangen til hotellet. Ca. 25 minutters kørsel Badges er afhentet til hele delegationen</i>
08.25	Security check og gang til mødefaciliteterne	<i>Det tager ca. 15-20 min at gå fra bussen, komme igennem security check og videre til møderum/delegationslokalerne</i>
09.00-10.00	Møde med danske NGO'er	<i>Venue: Møderum 230, 2, sal</i>
10.30-12-30	Valgfrit: Side Event Putting Durban into practice: state of play on the European Commission's proposal on LULUCF. Organiser: European Commission (Directorate-General for Climate Action) The event will give an overview on the state of play regarding the European Commission's proposal of harmonised rules on LULUCF accounting by EU Member States. The focus will be placed on presenting the main features of the opinion adopted by the European Parliament's Environment Committee and discussing them in the perspective of the Durban Decision and EU climate policy. Speaker bl.a. Specialkonsulent Peter Aarup Iversen, KEB-MIN,	<i>Venue: EU pavillon, Room Lefkosisa</i>

10.45-11.15	Ministeren briefer KEB-medlemmerne, NGO'er; Bingo'er og den grønlandske minister om forhandlingssituationen og forventningerne til forhandlingerne.	<i>Venue: Det danske delegationslokale, hal 3.</i>
11.30-13.00	Valgfrit: Side Event Will National Legislation Pave the Way for a Global Deal? Participants: Legislators from UK, Mexico, Philippines, Denmark and China. Organiser: Globe International <i>Speaker: Bl. Steen Gade, der vil tale om den danske indsats</i>	<i>Venue: Side Event Room 2</i>
11.30-13.00	Valgfrit: Side Event The Emissions Gap, its Implications and Policy Solutions The side event is organized to present the updated UNEP's Emissions Gap report 2012. The report reviews and summarizes the latest scientific literature on the emission gap between the current commitments and pledges for emission reduction and pathways consistent with the the 2 degree goal. Speaker: Joeseph Alcamo (UNEP), tbd	<i>Venue: Side-Event Room 4</i>
13.00-15.00	Valgfrit: Side Event. Removing fossil-fuel subsidies for a sustainable energy future: Best Practices and International Opportunities. This will be a high-level discussion of initiatives to reduce fossil fuel subsidies to the benefit of climate change mitigation and sustainable development. The discussion will focus on developing political recommendations in light of the political and social challenges and opportunities identified. Speakers: Rene Castro, Minister of Environment, Costa Rica, Jos Delbeke, Director General, Climate Action, EU Commission, Socorro flores Liera, Special Advisor for Climate Change, Foreign Ministry of Mexico, Jehan Sauvage, Trade Policy Analyst, OECD., Majid Al-Suwaidi, Deputy Director of Energy and Climate Change, Ministry of Foreign Affairs UAE, Kerryn Lang, Project Manager, global Subsidies Initiative, International Institute for Sustainable Development	<i>Venue: Room Lefkosia, EU Pavilion.</i> <i>Organisers: Danish Ministry of Climate, Energy and Building with involvement of the Group of Friends for Fossil Fuel Subsidy Reform</i> <i>Martin Lidegaard, Introducerer og er co-moderator.</i>
12.45	Frokost. Briefing om den politiske og økonomiske situation i regionen v/ambassadør Poul Hoiness	<i>Venue: Cafeen bag det danske delegationslokale</i>
13.45-14.30	Møde med US Chamber of Commerce og Dansk Industri. Fokus: amerikansk energipolitik, herunder skiffergasproduktion m.v. Deltagere: Stephen D. Eule, US Chamber of Commerce Troels Ranis, Head of Energy and Climate Policy Lars Bach Jensen, Climate Policy Adviser, DI	<i>Venue: Hall 5, room 5</i>

15.00-18.00	Åbning af High-level Segmentet – efterfulgt af nationale statements	<i>Venue: Plenar Det forventes, at Martin Lidegaard holder sit statement onsdag den 5. dec. mellem 16.30 og 17.00. Badges til åbningen udleveres til FT-medlemmer forinden.</i>
16.00	Briefing ved KEB-ministeren af FT, NGO'er og Binger	<i>Venue: Det danske delegationslokale</i>
17.00-17.45	Nordisk parlamentarisk møde <i>Med deltagelse af svenske, norske og finske parlamentarikere</i>	<i>Møderum 229, 2.sal DK er arrangør af mødet</i>
	Transport til middag	<i>Taxa</i>
19.00	Middag med State of Green, danske erhvervsdeltagere, danske journalister m.v.	<i>Venue: Restaurant Square's på (The New) Hotel InterContinental The City</i>

Onsdag den 5. december 2012

7.20	Fælles morgenmad/delegationsmøde	<i>Kun for KEB-udvalget</i>
8.10	Transport til conferencecentret	<i>Shuttle</i>
10.00-13.00	Nationale Statements	<i>Plenaren Det forventes, at Martin Lidegaard holder sit statement mellem kl. 16.30 og 17.00</i>
10.05-10.30	Ministeren briefer om forhandlingssituationen. KEB-udvalget, NGO'er og Binger	<i>Delegationslokalet</i>
10.00-11.20	Valgfrit. Side Event. The Role of Intellectual Property Rights for the successful development of low carbon technologies.	<i>BINGO Room. TBD</i>
	Kaffemøde med Dansk Energi Deltagere: Charlotte Søndergren, afdelingschef, produktion Journalist Jesper Tornbjerg	<i>Venue: Restaurant Øst</i>
13.00-15.00	Valgfrit. Side Event The road to 2°C: best practice to limit warming This event will focus on concrete measures to meet the objective of holding global warming below 2°C compared to pre-industrial levels. Are countries on track to meet their emission reduction targets? What else is needed to make this ambition reality? What best practice can the EU offer to bridge the emissions gap?	<i>Organiser: European Parliament Venue: EU-Pavillonen, Room 1</i>
13.00-15.00	Valgfrit. Side Event Energy efficiency – A key solution for improving the economy, employment and reducing energy poverty	<i>Organiser: Danish Energy Association. Venue: EU-Pavillonen, Room 2</i>

	<p>This event will share Danish experiences in creating an energy efficient society with policymakers, NGOs and industry. The Danish policy mix includes the so-called Energy Efficiency obligation, now part of the EU Energy Efficiency Directive, as well green tax schemes, ambitious knowledge dissemination programmes and strict building codes.</p>	
	Frokost – egen tid	
13.15-14.15	<p>Valgfrid. Side Event. FAO/UNEP UN-REDD Programme (UNREDD)</p> <p>UN-REDD Programme: Meeting country needs for concrete progress through REDD+ readiness Witness Norway and Viet Nam's joint declaration–first REDD+ Phase II agreement supported by the Programme; learn about the value of our collaborative country-driven approach responding to country needs, and hear countries innovative approaches and achievements in safeguards and legal preparedness.</p>	Venue: Side Event Room 1
	Eventuel side-event	
15.00-19.00	Nationale statements	Venue: Plenaren
15.00-16.30	<p>Substantive Business Engagement to UNFCCC institutions: Indispensable to Implementation This side event will present a blue print for business engagement, supported by business groups from major developed and developing countries, to provide business expertise and responsible views to UNFCCC institutions on technology and finance.</p> <p>Speakers: Federation of German Industries (BDI) Mr. Joachim Hein</p> <hr/> <p>Business New Zealand Incorporated Mr. John Carnegie</p> <hr/> <p>Chamber of Commerce of the United States of America Mr. Stephen Eule</p> <hr/> <p>Confederation of Danish Industry (DI) Mr. Lars Bach Jensen</p>	Venue: Side Event Room 6
15.00-15.30	<p>Valgfrid. Side Event Major Economies Business Forum: Substantive Business Engagement to Unfccc Institutions: Indispensable to Implementation.</p>	Venue: Side Event Room 7
15.00-16.30	<p>Valgfrid. Side Event Momentum for Change side events featuring the 2012 Lighthouse Activities</p>	Venue: Side Event Room 4

	<p>Mitigating climate change in urban communities: presentations on Energy Efficiency at Brick Producers in Peru; Organic waste compost in Nepal; Solar Sister: A Women Powered Clean Energy Revolution</p> <p>Speaker: Secretariat of the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) Mr. Luis Davila</p>	
16.30-17.00	<p>Nationale Statements. Forventet tidspunkt for Martin Lidegaards nationale Statement</p>	<i>Venue: Plenaren</i>
16.45-18.15	<p>Valgfrit. Side Event</p> <p>Global Environmental Institute (GEI) Center for Climate Strategies, Inc. (CCS)</p> <p>China, US showcase solutions to climate action and co-operation challenges How the world's top two emitters, China & the US, address challenges in climate collaboration & action provides valuable reference for global initiatives. Sector-based low carbon development planning cases by China's GEI & US' CCS showcase ways to tackle policy & technical cooperation barriers.</p> <p>Speakers: Jin Jiaman, Executive director of Global Environmental Institute; Tom Peterson, CEO of Center for Climate Strategies; Wang Yi, Deputy Director of the Institute of Policy and Management, Chinese Academy of Sciences; Billy Leung, Vice President of Regional Economics Modeling, Inc.; Billy Dougherty, Senior Advisor, Center for Climate Strategies; Chinese and U.S. governmental officials (to be confirmed)</p>	<i>Venue: Side Event Room 7</i>
16.45-18.15	<p>Valgfrit. Side Event</p> <p>International Tropical Timber Organization (ITTO) REDD+ MRV: Capturing benefits from community forest management in the tropics MRV capacity is growing but long-term support is essential in tropical countries. This joint event will showcase ongoing activities to promote robust, transparent and operational REDD+ MRV systems with effective participation of local communities in the framework of sustainable forest management.</p> <p>Speakers: Mr. Emmanuel Ze Meka, Executive Director of ITTO Dr. Hirata, Forestry and Forest Products Research Institute Japan Mr. Suzuki, Japan International Cooperation Agency Dr Jose A. Puppim de Oliveira, Programme Coordinator, United Nations University Institute of Advanced Studies (UNU-IAS)</p>	<i>Venue: Side Event Room 6</i>
17.00-		

17.45		
	Retur til hotellet	<i>Transport: Shuttle eller taxa</i>
19.15	Afgang fra hotel	<i>Transport: Hotel shuttle</i>
20.00	Middag med ministeren på restaurant Trader Vic's	<i>Venue: Hilton Doha Diplomatic District Street : West Bay Area</i> <i>Deltagere: FT-medlemmer, Grønland, ambassadør Poul, Hoiness, Thomas Egebo, Morten Bæk, Dewi Dylander, Gunna Heide-mann og relevante GK eksperter.</i>

Torsdag den 6. december 2012

8.00	Fælles morgenmad/delegationsmøde	<i>Kun for KEB-udvalget</i>
	Transport til konferencecentret	<i>Shuttle</i>
10.00-13.00	Bilaterale statements	<i>Venue: Plenaren.</i>
10.10-11.00	Ministeren briefer om forhandlingssituationen. KEB-udvalget, NGO'er og BINGO'er	<i>Venue: Ministerens mødelokale</i>
11.15	Afgang til Al Jazeera-domicilet	<i>Transport: Taxa</i>
12.00	Besøg i Al Jazeera-domicilet	<i>Kontakt: Ihtisham Hibatul-lah Project manager, International relations, Aljazeera Media Network. mobile + 974 6602 4691</i>
13.00	Retur til konferencecentret	<i>Transport: Taxa</i>
	Hurtig frokost	
14.15	Bilateralt møde med de tyske parlamentarikere	<i>Venue: Mødelokale 210 Kontakt nr. +49 1733 085120, Dr. Behrens</i>
16.00	Bilateralt møde med Bangladesh	<i>Venue: Mødelokale 235</i>
15.30-17.30	Valgfrit. Side-event High Level Dialogue - Climate Change in Arctic – rapid change and global consequences	<i>Room Lefkossia, EU-pavillon</i>

	<p>With an outset in rapidly progressing Arctic climate change and economic activity ministers and other key Arctic actors will address the pressing questions of changes in the Arctic and its global repercussions.</p> <p>Participants: miljøminister Lena Ek, Sverige, minister for bolig, infrastruktur og transport Jens B Frederiksen, Grønland, Minister for miljø og naturressourcer, Svandis Svavarsdóttir, Island, Administrerende direktør, Lars-Otto Reiersen, Arctic Monitoring and Global Climate and Energy Initiative at WWF International</p>	
17.30	Transport til souq'en	Transport: taxa
	Rundtur i souq'en på egen hånd	
20.00	Middag med udvalget og danske journalister og NGO'er. Vært: Dansk Energi.	Venue: Restaurant Tajine, Souq'en
	Retur til hotel	

Fredag den 7. december 2012

8.20	Fælles morgenmad/delegationsmøde – shuttle bus kl. 9.10	Kun for KEB-udvalget
10.25-10.50	Ministeren briefer om forhandlingssituationen. KEB-udvalget, NGO'er, BINGO'er. og den grønlandske delegation	Venue: Det danske delegationslokale
11.00	Briefing v. KEB-medarbejder om optag af CO2 i skove og landbrug (REED og LULUCF).	Venue: Cafeen bag det danske delegationslokale
11.30	Møde med WWF og 92-gruppen om evt. frivilligt klubsamarbejde med progressive lande om f.eks. energieffektivitet mv.	Venue: Cafeen bag det danske delegationslokale
	Evt. bilaterale møder	
	Frokost	
13.15-14.45	<p>Valgfrit. Side-Event</p> <p>Experiences of tropical agriculture facing climate change: The Costa Rican case</p> <p>There are much practical experiences generated in developing countries, with great potential for mitigation and important role in a strategy of adaptation, to a low cost and easy application.</p> <p>Speakers: Minister of Agriculture of Costa Rica and minister of Environment and Energy of Costa Rica</p>	Venue: Side Event, room 1 Hvis det har interesse, kan Peter Aarup Iversen, KEBMIN eventuelt arrangere, at udvalget (Henrik Høeg) får lejlighed til at hilse på ministeren fra Costa Rica.
15.00-18.00	Tentativt - COP closing: adoption of decisions and conclusions CMP closing: adoption of decisions and conclusions	Venue: Plenaren
	Valgfrit: Besøg på Museum of Islamic Art (MIA)	Transport: taxa

	(åbner kl. 14)	<i>Adresse: Doha Port (Ligger tæt på souk'en så skal beregnes lidt god tid til transport)</i>
18:00	Stocktaking ved COP-præsidenten	<i>Venue: Plenar 2, Hall 8</i>
	Shuttles til hotellet	
	Pakke og check-ud fra hotellet	
	Evt. middag på hotellet	
22.30	Fælles transport til lufthavn	<i>Hotel shuttle bus sammen med den grønlandske delegation og en række KEBMIN-medarbejdere</i>
	Seneste check-in 00.20	

Lørdag den 8. december 2012

01.50	Afgang QR 97 til København	<i>Flyvetid 6 timer</i>
06.40	Ankomst til København	